

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนำเสนอในหัวข้อดังนี้คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้ามือหวยรายใหญ่ รายย่อย คนเดินโปย(คนขาย) และตำรวจที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนนทบุรี อันประกอบ 4 ตำบลของอำเภอเมืองนนทบุรี คือ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางไผ่ และตำบลสวนใหญ่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้ามือหวยใต้ดินรายใหญ่ รายย่อย คนเดินโปย(คนขาย) และตำรวจที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดิน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มแบบไม่เจาะจงกับประชากรที่วิจัยเพราะประชากรที่วิจัยเป็นกลุ่มบุคคลที่พยายามปกปิดสถานะของตนเองเพราะเกรงกลัวต่อการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งกลุ่มประชากรที่จะวิจัยมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เจาะจงว่าผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นใคร แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายหวยใต้ดิน

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (นายวันมະหะมัดนอร์ มะทา) เจ้ามือหวยรายใหญ่ จำนวน 2 คน เจ้ามือหวยรายย่อย จำนวน 4 คน คนขาย(คนเดินโปย) จำนวน 6 คน และตำรวจที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ซึ่งมีรายนามผู้ให้ข้อมูลและบทบาทความสำคัญของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 3.1 รายนามผู้ให้ข้อมูล

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	ความสำคัญ	วัน/เดือน/ปี	สถานที่ให้ข้อมูล
1. นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	อดีตที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย	18 มี.ค. 48	ทำเนียบรัฐบาล
2. นายปรีชา พัฒน บัณฑิต	อดีตเจ้ามือหวยราย ใหญ่ (เลิกขายแล้ว) นักธุรกิจ	3 ต.ค. 49	บ้าน
3. นายสุรินทร์ รัตนประภาพันธ์	เจ้ามือรายใหญ่ (เลิกขายแล้ว) นักการเมืองท้องถิ่น	4 ต.ค. 49	บ้าน
4. นายวิเชียร มั่งมี	เจ้ามือรายย่อย (เลิกขายแล้ว) เป็นกำนัน	3 ต.ค. 49	บ้าน
5. ค.ต.ประกอบ (สงวนนามสกุล)	เจ้ามือรายย่อย (เลิกขายแล้ว)	10 ต.ค. 49	ร้านอาหาร
6. นางเหม่ม (ชื่อเล่น)	เจ้ามือรายย่อย	12 ต.ค. 49	ร้านอาหาร
7. นายประสาร อิน จันทร์	นักการเมืองท้องถิ่น (เลิกขายแล้ว)	18 ต.ค. 49	บ้าน
8. น.ส.วรรณวิทย์ วิทยา วงศ์วานิช	คนเดินโพย (เลิกขายแล้ว)	7 ก.ค. 49	บ้าน
9. น.ส.กัลยา ทอด สนิท	คนเดินโพย (เลิกขายแล้ว)	7 ต.ค. 49	บ้าน
10. นายไก่อ (นาม สมมุติ)	คนเดินโพย (เป็น ข้าราชการ)	11 ต.ค. 49	สำนักงาน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	ความสำคัญ	วัน/เดือน/ปี	สถานที่ให้ข้อมูล
11. นางหลิว (ชื่อเล่น)	คนเดินโพย	14 ต.ค. 49	ร้านอาหาร
12. นายประเทือง เดือนจิตต์	คนเดินโพย (เลิกขายแล้ว)	17 ต.ค. 49	บ้าน
13. ค.ต.สรพงษ์ (สงวนนามสกุล)	ตำรวจ (เลิกพฤติกรรมแล้ว)	21 ต.ค.49	ร้านอาหาร
14. ค.ต.บัณฑิตย์ (สงวนนามสกุล)	ตำรวจ (เลิกพฤติกรรมแล้ว)	22 ต.ค.49	ร้านอาหาร
15.ค.ต.อิษเรศ (สงวนนามสกุล)	ตำรวจ (เลิกพฤติกรรมแล้ว)	28 ต.ค.49	ร้านอาหาร

การศึกษาผลกระทบทางการเมืองจากนโยบายการปราบปรามหวยใต้ดินนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินที่มีจำนวนน้อยในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนนทบุรี ความคิดและการตัดสินใจทางการเมืองของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินกลุ่มนี้จึงไม่มีผลที่จะนำไปสู่การชนะหรือพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งที่ผ่านมา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ผู้วิจัยใช้การแบบเจาะลึก โดยมีแนวการสัมภาษณ์ สอบถามถึงทัศนคติและผลกระทบจากนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลหวยใต้ดินจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินอันได้แก่จากเจ้ามือหวย คนเดินโพย(คนขาย) ตำรวจ โดยมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

1) นโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลห่วยได้คืนมีผลกระทบต่อนานหรือไม่อย่างไร

1. มีผลในลักษณะที่ท่านได้ประโยชน์(โปรดอธิบาย)
2. มีผลในลักษณะที่ท่านเสียประโยชน์(โปรดอธิบาย)
3. ไม่มีผลกระทบ(โปรดอธิบาย)
4. อื่น ๆ (โปรดอธิบาย)

2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับนโยบายการปราบปรามห่วยได้คืนของรัฐบาล

- เห็นด้วย (โปรดอธิบาย)
- ไม่เห็นด้วย (โปรดอธิบาย)
- ไม่มีความเห็น (โปรดอธิบาย)
- อื่น ๆ (โปรดอธิบาย)

3) ท่านมีความสัมพันธ์กับการเมืองและนักการเมืองอย่างไรบ้าง

1. เป็นกรรมการบริหารพรรค
2. เป็นเจ้าหน้าที่พรรค
3. เป็นผู้สมัครลงรับเลือกตั้งในระดับชาติ
4. เป็นผู้สมัครลงรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น
5. เป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน
6. เป็นหัวคะแนน (หรือช่วยสนับสนุนหาเสียงด้วยวิธีอื่นๆ)
7. ไม่มีความสัมพันธ์

4) ก่อนการประกาศนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลห่วยได้คืนท่านเคยได้ประโยชน์

จากนักการเมืองหรือไม่

1. เคยได้ประโยชน์จาก
2. การปกป้องคุ้มครองมิให้เจ้าหน้าที่จับกุม
3. การช่วยเหลือเมื่อมีคดีความ
4. ช่วยเหลือในหน้าที่การงาน
5. ช่วยเหลือทางด้านการธุรกิจ
6. อื่นๆ (โปรดระบุ)

5) หลังจากการประกาศนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลห่วยไ้ดินความสั้พันธ์ของท่านที่มีต่อ นักการเมือง เป็น ไปในลักษณะใด

1. ยังมีความสั้พันธ์เหมือนเดิม
2. มีความสั้พันธ์ที่ดีขึ้น
3. มีความสั้พันธ์ลดลง
4. ไม่มีความสั้พันธ์
5. อื่นๆ (โปรดระบุ)

6) ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาท่านเลือกผู้สมัครและพรรครัฐบาลหรือไม่ประการใด

1. ลงคะแนนเสียงให้ทั้งพรรคและตัวบุคคล
2. ลงคะแนนเสียงให้เฉพาะพรรค
3. ลงคะแนนเสียงให้เฉพาะตัวบุคคล
4. ไม่ลงคะแนนเสียงให้ทั้งพรรคและตัวบุคคล
5. อื่น ๆ (โปรดอธิบาย)

7) ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการปราบปรามห่วยไ้ดินอย่างไร(โปรดอธิบาย)

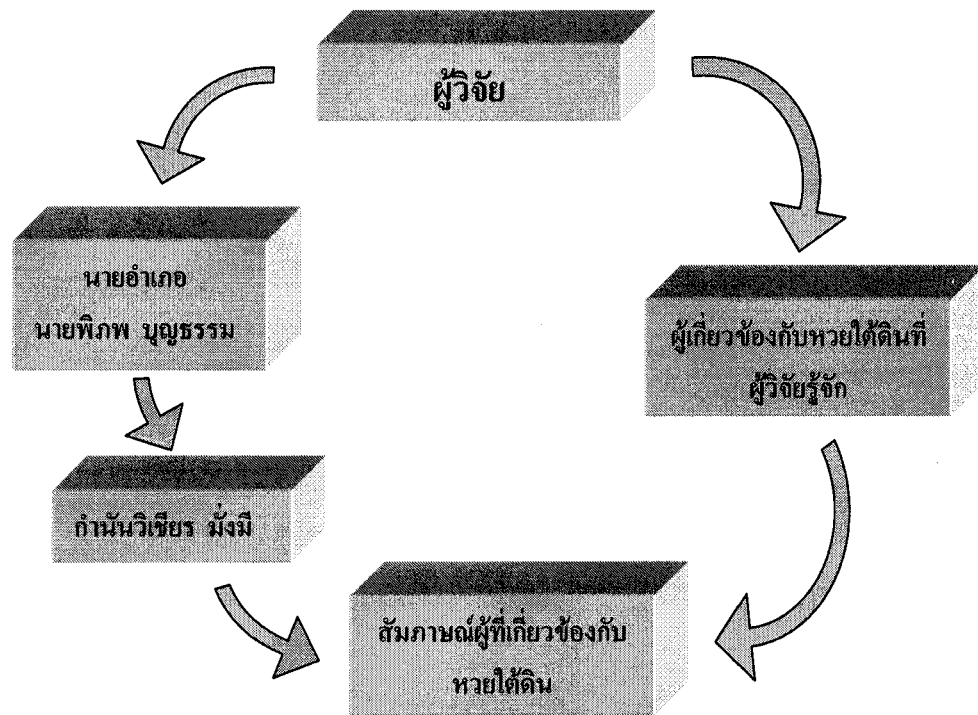
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่มีอยู่แล้วทั้งจากห้องสมุดและหน่วยงานส่วนราชการต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นโยบายของรัฐบาล บทความในหนังสือพิมพ์ เอกสารการวิจัย รายงานวิชาการ เอกสารคำประกาศนโยบาย เอกสารการติดตามและประเมินผลนโยบายของทางราชการ รายงานการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ทางราชการ และผลการศึกษาเรื่อง “ห่วยไ้ดิน” เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ แนวความคิดในการวิจัย

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แนวการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายห่วยไ้ดินเป็นการอยากลำบากเป็นอันมากเป็นการยากที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับห่วยไ้ดินจะให้ข้อมูลที่แท้จริงได้ เพราะช่วงที่ทำการวิจัยเป็น

ช่วงที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลห้วยไต่ดิน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินเกรงกลัวต่อความผิดและมีความหวาดระแวงที่จะให้ข้อมูลกับบุคคลที่แปลกหน้าเพราะเกรงว่าอาจจะเป็นอันตรายหรือเป็นภัยต่อตนเองได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ภาพที่ 3.1 วิธีการไปขอสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดิน

จากภาพที่ 3.1 สามารถอธิบายวิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินได้ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง ผู้วิจัยอาศัยการรู้จักคุ้นเคยกับคนเจ้ามือ คนเดินโพย และตำรวจที่เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินเป็นส่วนตัว ผู้วิจัยได้บอกกล่าวกับบุคคลเหล่านั้นว่า ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลทางวิชาการ ไม่ภัยอันตรายต่อตัวผู้ให้สัมภาษณ์เด็ดขาด ประกอบกับผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เป็นบุคคลที่ได้เลิกพฤติกรรมการเข้าไปเกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินแล้วตั้งแต่ที่รัฐบาลได้ประกาศให้เลิกพฤติกรรมในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดิน หากบุคคลใดได้เลิกพฤติกรรมแล้วรัฐบาลจะไม่เอาความผิดแต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยก็ได้รับความร่วมมือให้ข้อมูลจากบุคคลเหล่านี้เป็นอย่างดีและยังได้แนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักและขอสัมภาษณ์จากผู้เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินรายอื่น ๆ ต่อไป

วิธีที่สอง ผู้วิจัยขอความช่วยเหลือจากนายพิภพ บุญธรรม นายอำเภอบางใหญ่ ซึ่งเป็นนายอำเภอดีเด่น ท่านเป็นที่เชื่อถือของประชาชนและเจ้าหน้าที่ราชการภายในจังหวัดนนทบุรี ช่วยนำเอาแนวทางการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยจัดทำไว้ มอบหมายให้กำนันวิเชียร มั่งมี ได้นำไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินที่ได้เลิกพฤติกรรมแล้วในขณะนั้น ได้กรอกข้อมูลและให้ความเห็นในประเด็นที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการวิจัย

กิจกรรม	ก.ค.	ก.พ.	มี.ค.	2 เม.ย.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	46	46	48	49	49	49	49	49
เลือกตั้ง ส.ส.ครั้งที่ 1	—————→							
เริ่มวิจัย			—————→					
เลือกตั้ง ส.ส.ครั้งที่ 2	—————→							
เก็บข้อมูลเอกสาร			—————→					
เก็บข้อมูลภาคสนาม			—————→					
รวบรวมข้อมูล						—————→		
วิเคราะห์ข้อมูล							—————→	

จากตารางที่ 3.2 เป็นช่วงที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยถึงผลกระทบทางการเมืองจากการที่รัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลห้วยไต่ดิน ซึ่งได้ประกาศเป็นนโยบายตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2546 จนถึงสิ้นสุดของรัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในเดือนกันยายน 2549 โดยในช่วงที่มีการใช้นโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลห้วยไต่ดิน ได้มีการเลือกตั้งผ่านมาแล้ว จำนวน 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 (ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับห้วยไต่ดินอันได้แก่ เจ้ามอรายใหญ่ รายย่อย คนเดินโพย(คนขาย)และตำรวจ ในช่วงเดือนมีนาคม 2548 จนถึงเดือนตุลาคม 32549และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาคสนามตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2549

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะเขียนบันทึกแยกประเภทตามคุณลักษณะของข้อมูล จัดหมวดหมู่ นำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดเรียงลำดับดังนี้

4.1 การจัดเตรียมข้อมูลจากเอกสาร โดยตรวจสอบว่าเอกสารมีความพร้อมครบถ้วนสมบูรณ์

4.2 จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคสนามนำมาพิจารณาวิเคราะห์ โดยทำการวิเคราะห์ว่านโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลหวยใต้ดินมีผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างไร เมื่อได้รับผลกระทบแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไร ในช่วงก่อน-หลัง การปราบปรามหวยใต้ดินสถานการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินกับการเมืองและนักการเมืองเป็นอย่างไร ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 และวันที่ 2 เมษายน 2549 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินเลือกผู้สมัครและพรรครัฐบาลหรือไม่ประการใด รวมทั้งการใช้กรอบแนวคิดตามทฤษฎีแลกเปลี่ยนมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย